

Accessibilitat i Innovació

TIPOLOGIES EMPRESARIALS

Departament d'Organització d'Empreses

Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Vilanova i la Geltrú (EPSEVG-UPC)

Ariadna Llorens (ariadna.llorens@upc.edu)
Jasmina Berbegal (jasmina.berbegal@upc.edu)

Curs 2009-2010/2n.Q

Reconeixement - No
Comercial - Sense Obra
Derivada de Creative
Commons

Contingut

1. L'empresa
2. Disseny organitzatiu
3. Formes jurídiques i gestió jurídica i fiscal
4. Composició de la societat i tràmits administratius

Tipologies empresarials

L'Empresa

L'empresa

Una empresa és...

- una entitat que utilitza de forma organitzada diversos elements (humans, materials, tècnics i financers) per proporcionar béns (productes i serveis) a canvi d'un preu que li permet recuperar el valor dels recursos utilitzats més un benefici.
- una organització que exerceix activitats industrials, mercantils o de prestació de serveis amb finalitats lucratives.
- l'entitat que proporciona al consumidor, a canvi de diner, els béns de servei que cobreixen les seves necessitats.

L'empresa

Elements d'una empresa

- Tangibles
 - ✓ Persones
 - ✓ Materials: locals, magatzems, equips, etc.
 - ✓ Financers (diner)
- Intangibles (marca, imatge)
 - ✓ Relacionals: relacions i aliances amb altres institucions
 - ✓ Humans: coneixements, habilitats i cultura
 - ✓ Estructurals
- Organitzatius

L'empresa

Tipologies d'empresa (per tamany)

Tamany	Número de treballadors	Número d'empreses	%
Petites	< 50 treballadors	3.037.232	99.1
Mitjanes	50-250 treballadors	21.397	0.7
Grans	> 250 treballadors	5.498	0.2
TOTAL		3.064.127	100

Dades: INE (2006)

Empreses petites

Tamany	Número d'empreses	%
Sense assalariats	1.574.166	51,8
1 a 2	850.367	28,0
3 a 5	310.787	10,2
6 a 9	145.443	4,8
10 a 19	100.211	3,3
20 a 49	56.260	1,9
TOTAL	3.037.232	100

Dades: INE (2006)

L'empresa

Tipologies d'empresa (per sector d'activitat)

- **Primari** (agropecuari o extractiu)
 - ✓ Extracció de matèries primeres de la natura.
- **Secundari** (industrial o transformatiu)
 - ✓ Transformen matèries primeres procedents del sector primari o béns ja elaborats per d'altres empreses del mateix sector empresarial.
- **Terciari** (serveis)
 - ✓ Presten un servei al consumidor.

Tipologies d'empresa (per àmbit geogràfic)

- **Local**
- **Provincial**
- **Regional / autonòmic**
- **Estatat**
- **Internacional**

Tipologies empresarials

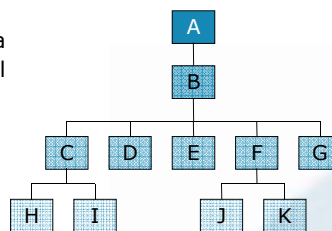
Disseny organitzatiu

Estructura d'una organització

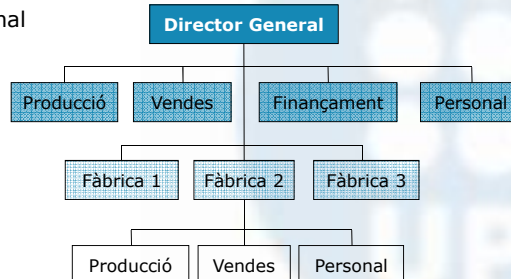
- "L'**estructura** d'una organització pot definir-se com el conjunt de totes les formes en que es divideix el treball en diferents tasques, exigint així la posterior coordinació de les mateixes" (Mintzberg, 1984).
- **Organigrames**: Representació gràfica, a l'estil de fotografies estàtiques i instantànies d'una organització.

Dissenys organitzatius

Estructura jeràrquica
pura o lineal

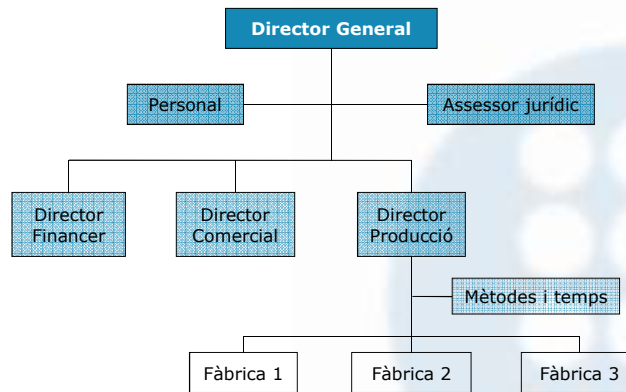

Estructura funcional

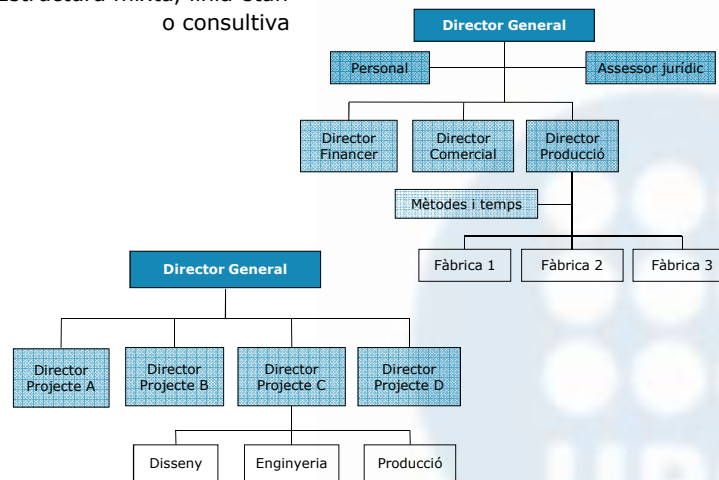
Dissenys organitzatius

Estructura mixta, línia-staff o consultiva

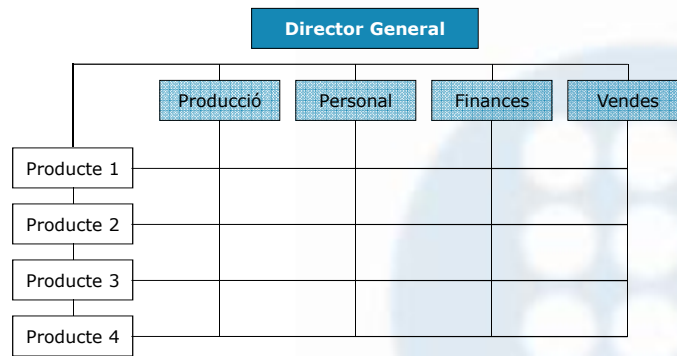
Dissenys organitzatius

Estructura mixta, línia-staff o consultiva

Dissenys organitzatius

Estructura matricial

Tipologies empresarials

Formes jurídiques i gestió jurídica i fiscal

Classificació de les empreses

- Per tal de que una empresa pugui exercir la seva activitat, cal que aquesta estigui legalment constituïda.
- Legalment només es permeten uns quants "models d'empresa" que especifiquen qüestions relatives als requisits de constitució, responsabilitat dels socis i fiscalitat. Aquests models s'anomenen **formes jurídiques**.

Formes jurídiques (1/2)

	Societat Anònima	Societat Limitada	Societat Limitada Nova Empresa	Societat Laboral
Personalitat jurídica	Pròpia	Pròpia	Pròpia	Pròpia
Constitució	Espectura pública	Espectura pública	Espectura pública	Espectura pública
Inscripció	Registre Mercantil	Registre Mercantil	Registre Mercantil	Registre Administrador de Societats Laborals del Departament d'Economia Registre Mercantil
Capital social	60.101,21 € (ACCIONS)	Mínim 3.005,06 € (PARTICIPACIONS)	Mínim: 3.012 € Màxim: 120.202 € (PARTICIPACIONS)	S.A.L.: 60.101,21 € S.L.L.: 3.005,06 € (ACCIONS)
Número de socis	1 o més	1 o més	Màxim 5 (constitució)	Mínim 3
Responsabilitat davant tercers	Limitada a patrimoni social	Limitada a les aportacions socials	Limitada al capital aportat	Limitada al capital aportat
Seguretat Social	RGSS o RETA	RGSS o RETA	RGSS o RETA	RGSS
Tributació	IS Tipus general: 30%	IS Tipus general: 30%	IS Tipus general: 30%	IS Tipus general: 30%
Raó social	Nom + S.A.	Nom + S.L.	Nom + S.L.	Nom + S.L./S.A.L.

Formes jurídiques (2/2)

	Societat Cooperativa	Comunitat de Béns	Empresari Individual
Personalitat jurídica	Pròpia	De cadascun dels comuners	La del titular
Constitució	Escriptura pública	Contracte privat o públic (béns immobles)	NO
Inscripció	Registre de Cooperatives	Opcional	NO
Capital social	Mínim fixat als Estatuts	No hi ha mínim	No hi ha mínim
Número de socis	Mínim 3	Mínim 2	L'empresari individual
Responsabilitat davant tercers	Limitada al capital aportat	Mancomunada i subsidiària dels comuners	Patrimoni personal del titular i del cònjuge (segons règim econòmic)
Seguretat Social	Opcional: RGSS o RETA	RETA: socis treballadors amb funció de direcció RGSS: socis treballadors	Règim especial d'autònoms
Tributació	IS	Els comuners/socis tributen per IRPF pels rendiments imputats per la Comunitat	IRPF Tipus màxim: 45%
Raó social	Nom + Soc. Cooperativa	Nom + C.B.	Titular

El registre mercantil

Definició: Instrument de publicitat oficial amb la missió de facilitar a tercers dades importants del tràfic mercantil, la investigació de la qual seria difícil o impossible sense l'existència del registres.

El **Registre Mercantil** pretén donar coneixement a:

- Als subjectes dedicats professionalment a l'exercici de comerciant (empresaris individuals i societats).
- A tercers, els fets i situacions jurídiques que puguin afectar o modificar l'estatus de comerciant o que tinguin rellevància en les seves relacions amb tercers.

Òrgans de la societat

Junta General

- Òrgan necessari perquè forma la voluntat en la posada en funcionament de la societat, anomena l'administrador i modifica els estatuts socials.
- És un òrgan intern, sobirà, col·lectiu i suprem.
- Es reuneix obligatòriament una vegada a l'any (junta general ordinària) i les vegades addicionals que els administradors ho creguin convenient (junta general extraordinària).

Òrgan d'administració - Consell d'Administració

- Òrgan que es situa jeràrquicament per sota de la junta general i és, a més a més, un òrgan permanent (a diferència de la junta general). Es constitueix quan una societat té més de 2 administradors.
- La competència és doble: en l'esfera interna té facultats de gestió, i en l'esfera externa facultats de representació.
- En principi, els administradors són un òrgan i la responsabilitat pertany a tot l'òrgan.

Gestió jurídica i fiscal: Impostos (1/2)

Principals impostos del sistema tributari espanyol:

- Imposició **DIRECTA**: Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF), Impost sobre Societats (IS), Impost sobre el Patrimoni i l'Impost sobre Successions i Donacions.
- Imposició **INDIRECTA**: Impost sobre el Valor Afegit (IVA), Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats (ITPAJD), Impostos Especials i Impostos integrants del Deute Duaner.

Cada **Comunitat Autònoma** pot establir el seu propi sistema tributari segons s'estableixi en virtut de l'autonomia financera reconeguda a la Constitució Espanyola.

Gestió jurídica i fiscal: Impostos (2/2)

Esquema del tipus de tributació segons la forma jurídica:

	Tributació per Beneficis	Tributació per Operacions	Altres tributs que li afecten
Empresari persona física, comunitats de béns,...	IRPF	IVA	IAE, IBI
Societats	IS	IVA	IAE, IBI, ITPAJD

Els impostos que més afecten a les empreses són:

- Impost sobre La Renda de les Persones Físiques (IRPF)
- Impost sobre Societats (IS)
- Impost sobre el Valor Afegit (IVA)
- Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE)
- Impost sobre Successions i Donacions (ISD)
- Impost sobre el Patrimoni (IP)
- Impost sobre Bens Immobles (IBI)
- Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats (ITPAJD)

Tipologies empresarials

Composició de la societat i tràmits administratius

Constitució de la societat (1/4)

- 1) Sol·licitud d'un **certificat de denominació** no coincident en el Registre Mercantil Central. En el cas de cooperatives en el registre de cooperatives de la CCAA corresponent. Aquest tràmit no és necessari quan l'empresa adopta la forma d'empresari individual.
- 2) **Atorgament d'escriptura pública** davant de notari amb la presència i firma dels socis fundadors de la societat. En aquest tràmit és necessari aportar el Certificat sol·licitat anteriorment i el certificat de dipòsit en una entitat financera del diner desemborsat com a capital en la constitució. Tampoc és necessari per a empresaris individuals.
- 3) **Liquidació del ITPAJD** als Serveis Territorials de la Conselleria d'Economia i Hisenda amb la presentació de l'escriptura de constitució de la societat. Termini: Un mes des de la data d'atorgament de l'escriptura. Tampoc és necessària per a empresaris individuals.

Constitució de la societat (2/4)

- 4) **Inscripció en el Registre Mercantil** de la província de l'escriptura de constitució de la societat, amb un número de registre. Aquest tràmit proporciona la personalitat jurídica. L'empresari individual no està obligat però pot fer-ho. En el cas de cooperatives, l'escriptura de constitució s'inscriurà en el Registre de Cooperatives.
- 5) **Inscripció en el registre** de la propietat individual de patents, marques, noms comercials, etc.

Constitució de la societat (3/4)

Obligacions i tràmits fiscals

- 1) Sol·licitud del **Codi d'Identificació Fiscal (CIF)**, a la delegació de l'administració d'hisenda corresponent al domicili fiscal de l'empresa.
- 2) Alta a l'**IAE** (Impost d'Activitats Econòmiques) per l'activitat o activitats que es vulguin desenvolupar per la societat, 10 dies abans de l'inici efectiu de les activitats. Cal presentar-lo a la delegació o administració d'hisenda segons el domicili social.

Tràmits laborals

- 1) Alta a la **Seguretat Social** per mitjà de la sol·licitud del número patronal d'inscripció a la Seguretat Social, i també afiliació dels treballadors a la Seguretat Social, a la Tresoreria Territorial de la Seguretat Social.
- 2) Adquisició del **llibre de matrícula de personal**, **llibre de visites** i **calendari laboral** degudament segellats a la Direcció Provincial de Treball i Seguretat Social.

Constitució de la societat (4/4)

Tràmits i llicències locals

- 1) **Llicència d'obertura d'establiments**, que s'ha de sol·licitar per a cada un dels locals on es vulgui realitzar alguna activitat, a l'ajuntament de la localitat corresponent.
- 2) **Llicència d'obres**, que s'ha de sol·licitar en cas de que s'hagi de fer qualsevol tipus d'obres, a l'ajuntament de la localitat corresponent. La normativa urbanística específica de cada localitat regularà taxes, condicions i documentació necessària.

Resum de tràmits i organismes

Tràmit a realitzar	Organisme expedidor
Certificat Negatiu de denominació social	Registre Mercantil Central o Registre de Cooperatives
Atorgament d'escriptura pública	Notari
Liquidació ITPAJD	Serveis territorials de la Conselleria d'Economia i Hisenda
Inscripció al Registre	Registre Mercantil de la província o Registre de Cooperatives
Inscripció de patents, marques, etc.	Registre de la Propietat Industrial
Sol·licitud del CIF i declaració censal	Administració o delegació de l'Agència Tributària
Alta de l'empresa i afiliació de treballadors a la Seguretat Social	Tresoreria Territorial de la Seguretat Social
Llibre de matrícula de personal, de visites i calendari	Direcció provincial de treball i seguretat social
Llicència d'obertura d'establiment	Ajuntament de la localitat
Llicència d'obres	Ajuntament de la localitat
Alta en la Conselleria d'Indústria	Conselleria d'Indústria
Altres permisos específics de l'activitat	Ministeri corresponent a l'activitat
Legalització de llibres socials	Registre Mercantil de la província o Registre de Cooperatives

Legislació aplicable

El Codi de Comerç com a norma bàsica i específicament

- Llei de Societats Anònimes RDL 1564/1989 de 22/12
- Llei 4/1997 de Societats Laboral i en el que no s'oposi a la primera el RD 2229/1986 del Registre de SAL
- Llei 27/1999 de 16/07 de Cooperatives. A Catalunya és aplicable la Llei 18/2002, de 5 de juliol, de Cooperatives
- Llei 2/1995 de 23/03 de Societats de Responsabilitat Limitada

El contracte de treball

- **Capacitat** per contractar.
- **Forma** del contracte: verbal, escrit.
- **Durada** del contracte.
- **Característiques** del contracte: dret d'informació, període de prova.
- **Modalitats i incentius**: contracte indefinit, per a la formació, d'obra o servei determinat, eventual per circumstàncies de la producció, en pràctiques, d'interinitat.
- **Contracte indefinit**: de fixes-discontinus, aollits al Programa de Foment del Treball Estable per a l'any 2002, per a minusvàlids, per al foment de la contractació indefinida, transformació en indefinits d'altres contractes.